

Знайсці і абясшкодзіць

Вынікі выканання работ па рэгуляванні распаўсюджвання і колькасці баршчэўніку Сасноўскага ў першым паўгоддзі былі разгледжаны ў рамках выязной калегіі Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя, якая адбылася ў Лагойскім раёне.

Рэгуляванне распаўсюджвання і колькасці баршчэўніку Сасноўскага адносіцца да мерапрыемстваў па на-вядзенні парадку на зямлі. Яго выканаў-цамі з'яўляюцца мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы, іншыя дзяржаў-ныя органы і арганізацыі. Мінпрыроды, як каардынатар, вядзе кантроль за вы-кананнем гэтых работ.

Па выніках палявых абследаванняў і навуковых даследаванняў, выкананых у 2017 годзе, усяго на тэрыторыі краіны па стане на 1 студзеня гэтага года ўстаноўлена 1148 карыстальнікаў зямельных участкаў і водных аб'ектаў, у якіх вы-яўлена 4534 месцы росту баршчэўніку Сасноўскага на плошчы 2924 гектараў. Найбольш інвазіраванай у краіне з'яў-ляецца Віцебская вобласць (Ушацкі, Гарадоцкі, Віцебскі, Браслаўскі, Тала-чынскі і Сенненскі раёны), на другім месцы па ступені небяспекі стаіць Мін-ская вобласць (Лагойскі, Мінскі, Вало-жынскі, Слуцкі, Пухавіцкі, Барысаўскі і Нясвіжскі раёны).

Работа па выкананні мерапрыем-стваў па рэгуляванні распаўсюджвання і колькасці баршчэўніку Сасноўскага, якая праводзілася ў першым паўгод-дзі гэтага года, дазволіла стабілізаваць сітуацыю па краіне, разам з тым не ў поўным аб'ёме выкананы заданні па рэ-гуляванні распаўсюджвання і колькасці гэтай расліны на тэрыторыі Віцебскай вобласці, паведамляе сайт Мінпрыро-ды.

Па стане на 1 ліпеня мерапрыем-ствы па рэгуляванні распаўсюджван-ня і колькасці баршчэўніку Сасноў-скага ў цэлым па краіне праведзены на плошчы 2845,7 гектара ці 97,3 пра-цэнта ад устаноўленага задання на першае паўгоддзе. За выключэннем Віцебскай вобласці (85 працэнтаў ад устаноўленага задання на 1-е паў-годдзе), ва ўсіх астатніх абласцях і Мінску азначанае заданне выканана ў поўным аб'ёме.

Найбольш інвазіраванай у краіне з'яўляецца Віцебская вобласць, на другім месцы па ступені небяспекі стаіць Мінская вобласць.

Не забяспечана выкананне мерапры-емстваў па барацьбе з баршчэўнікам у поўным аб'ёме шэрагам прадпрыем-стваў міністэрстваў лясной гаспадаркі, транспарту і камунікацый, сельскай гас-падаркі і харчавання, энергетыкі.

Варта адзначыць, што асноўнымі праблемамі ў частцы рэгулявання рас-паўсюджвання і колькасці баршчэўні-ку Сасноўскага з'яўляецца адсутнасць дакладных даных аб колькасці і пло-шчах росту гэтай расліны і неабход-насць устанаўлення дакладных межаў зямельных участкаў, на якіх выяўлены баршчэўнік Сасноўскага, для ўстанаў-лення землекарыстальніка.

Мінпрыроды ўзяло на кантроль правядзенне мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі органамі палявых абсле-даванняў для выяўлення новых месцаў росту баршчэўніку з мэтай наступнага фарміравання паказчыкаў рэспублікан-скага плана мерапрыемстваў па навя-дзенні парадку на зямлі на 2019 год.

Сяргей РАСОЛЬКА.

«ЗЯЛЁНЫЯ» НАСТУПАЮЦЬ

(Працяг.
Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Паводле даных Інстытута эксперымен-тальнай батанікі імя В. Ф. Купрэвіча, у краі-не зарэгістравана 348 відаў чужародных раслін, якія займаюць плошчу больш за 64 тысячы гектараў. Найбольш агрэсіў-нымі прызнаныя звыш 54 відаў, а 30 з іх адносяцца да так званых трансформераў — раслін, здольных прыводзіць да карэннай трансфармацыі экасістэм на значных тэ-рыторыях.

Каб той ці іншы від раслін назваць ін-вазійным, спецыялісты правяраюць, ці ад-павядае ён пэўным крытэрыям: як хутка распаўсюджаецца, як уплывае на абары-генныя віды, ці можа наносіць — цяпер і ў перспектыве — значную эканамічную шко-ду (у 1 тыс. і больш базавых велічынь).

Да найбольш небяспечных інвазійных раслін на тэрыторыі Беларусі аднесены гі-ганцкія баршчэўнікі (Сасноўскага і Мантэ-гаці), сумнікі канадскі і гіганцкі, эхінацысціс лопасцевы, клён ясенялісты і рабінія лжэ-акацыя. Усе яны ўключаны ў пералік відаў раслін, распаўсюджванне і колькасць якіх падлягаюць рэгуляванню.

Гіганцкія парасонікі

Самую вялікую пагрозу нясуць два ві-ды **баршчэўніку — Сасноўскага і Віль-гельмса старая назва — Мантэгаці**. Гэтыя расліны нездарма адносяць да гру-

ШУКАЦЬ АГРЭСАРАЎ ДАПАМОГУЦЬ... КВАДРАКОПТАРЫ

Як расказалі ў прыродаахоўным ведамстве, гэтыя лятальныя апараты плануецца выкарыстоўваць пры абследаванні тэрыторый на прадмет росту інвазійных відаў рас-лін — баршчэўнікаў, сумнікаў і іншых. Іх вынікі дапамогуць тэрытарыяльным органам Мінпрыроды больш эфектыўна працаваць з мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі органамі па рэгуляванні распаўсюджвання і колькасці гэтых відаў раслін.

пы гіганцкіх: акрамя масіўнага сцябла, ве-лізарных лісця і суквеццяў, яны маюць і магутную каранёвую сістэму, якая можа пранікаць на глыбіню да двух метраў.

— Гэтыя расліны ўтвараюць вялікую коль-касць насення, якое захоўвае ўсходжасць ад некалькіх гадоў да дзесяцігоддзяў, — расказвае **Уладзімір ЛЯБЕДЗЬКА, наву-ковы супрацоўнік лабараторыі флоры і сістэматыкі раслін Інстытута эксперы-ментальнай батанікі імя В. Ф. Купрэві-ча**. — Калі своечасова не абкасіць баршчэў-нік і даць яму сфарміраваць парасонікі, гэ-та прывядзе да «забруджвання» наваколля на вельмі доўгі час.

Найбольш агрэсіўнымі прызнаныя звыш 54 відаў, а 30 з іх адносяцца да так званых трансформераў — раслін, здольных прыводзіць да карэннай трансфармацыі экасістэм на значных тэрыторыях.

Баршчэўнік, як вядома, выцясняе абары-генныя віды раслін і жывёл, значна транс-фармуе асяроддзе іх пражывання. Абодва віды ў сонечнае надвор'е выдзяляюць фу-ранакумарыны — рэчывы, якія, трапіўшы на скуру чалавека, пад уздзеяннем сонеч-ных промяняў выклікаюць моцныя хімічныя апёкі. Гэтыя расліны зніжаюць эстэтычную прывабнасць ландшафтаў, робяць немаг-чымым выкарыстанне зон адпачынку.

Сваё шэсце па Беларусі баршчэўнік Сасноўскага пачаў у 1955 годзе з... Цэнтр-альнага батанічнага сада Акадэміі навук. Так далёка ад сваёй радзімы (Каўказа) ён апынуўся дзякуючы насеннаму матэрыялу, які паступіў вучоным з Санкт-Пецярбурга. Першыя яго вытворчыя пасевы былі закла-дзены ў саўгасах Мінскага раёна, а потым і ў іншых рэгіёнах цэнтральнай часткі краіны. Менавіта таму сёння Мінская вобласць — адна з лідараў па распаўсюджанасці бар-шчэўніку.

Увогуле ж на тэрыторыі краіны выяў-лена 4754 месцы росту гіганцкіх баршчэў-нікаў агульнай плошчай звыш 3078 гек-тараў. 74 % іх размешчаны ў Віцебскай вобласці.

ЯК ЗМАГАЦЦА З БАРШЧЭЎНІКАМ:

- ✓ некалькі разоў на год праводзіць скошванне раслін, не дапускаючы фарміравання парасонікаў і, адпаведна, на-сення;
- ✓ прымяняць гербіцыды, якія шкодна ўздзейнічаюць не толькі на расліну, але і на насенне, што трапіла ў глебу, глыбока пераворваць апош-нюю некалькі разоў;
- ✓ праводзіць перазалужэн-не шматгадовымі злакамі;
- ✓ для прадукінення распаў-сюджвання баршчэўніку ў ля-сах ствараць загушчаныя леса-культуры з мясцовых відаў.

3 сумнікам сумна

Упершыню прадстаўнікі гэтых паўночнаамерыканскіх раслін былі адзначаны ў пачатку XX стагоддзя ў Навагрудскім раёне. А праз некаторы час пачалі распаўсюджвацца не толькі па кветніках, але і за межамі прысядзібных участкаў.

Сёння пагрозу наваколлю нясуць у асноўным два віды **сумнікаў — канад-скі і гіганцкі**. Яны так падобныя адзін да

аднаго, што адрозніць іх можа толькі спе-цыяліст. Але па сваім адмоўным уплыве расліны прыкладна раўназначныя.

— У 1990-я гады сумнікі былі вельмі па-пулярныя ў кветкаводстве, — расказвае Уладзімір Лябедзька. — Вырошчваючы сумнікі на сваіх участках, людзі не вельмі клапаціліся пра іх утылізацыю. Так насен-не трапляла на пусткі, звалкі, узбочыны дарог, і паступова займала ўсё большыя тэрыторыі.

Па словах вучонага, у Беларусі пакуль не такая складаная сітуацыя, як, напрык-лад, ва Украіне, але расслабляцца не трэ-ба — і ў нас гэта расліна так трансфармуе некаторыя ўчасткі, што ў выніку там нічога, акрамя сумнікаў, не расце. У нашай краі-не выяўлена больш за 1950 месцаў росту сумнікаў на плошчы 495 гектараў. Гэтыя расліны распаўсюджаны па ўсёй тэрыто-рыі, але асабліва шмат іх у Мінскай воб-ласці (95 % ад усёй іх плошчы). Асноўныя цэнтры рассялення — Мінскі, Смалявіцкі, Пухавіцкі і Маладзечанскі раёны.

ЯК ЗМАГАЦЦА З СУМНІКАМ:

- ✓ шматразова скошваць расліну на працягу сезона. Пажадана выдаляць на-ват невялічкія парасткі;
- ✓ узворваць глебу ў месцах, дзе ён расце, а таксама праводзіць залужэнне мясцовымі злакамі;
- ✓ на прысядзібных участках абавяз-кова зразаць мяцёлкі суквеццяў да таго, як яны пачнуць бурэць. Калі гэтага не рабіць, расліны змогуць сфарміраваць насенне, якое хутка разнясецца па нава-коллі. Зрэзаныя часткі расліны неабход-на ўтылізаваць у кампаставых ямах. Пры гэтым у кампост нельга выкідаць сырое карэнішча — трэба спачатку яго здраб-ніць і падсушыць ці спаліць.